

SOSIAL, MƏDƏNİ VƏ HUMANİTAR MƏSƏLƏLƏR ÜZRƏ KOMMISSİYANIN DÖRDÜNCÜ İCLASI

TÜRKPA ÜZV ÖLKƏLƏRİ ARASINDA İNFORMASIYA AXINININ ARTIRILMASINA DAİR

TÖVSIYƏ QƏRARI

Üzv ölkələr arasında çoxşaxəli əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsi üçün informasiya mübadilə kanallarının yaradılmasının vacibliyini **anlayaraq;**

Türk Şurasının 2014-cü 5 iyun tarixində Bodrumda keçirilmiş 4-cü zirvə toplantısında Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Nursultan Nazarbayevin türkdilli ölkələrdə Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin (KİV) inkişafına dair verdiyi təkliflərinin həyata keçirilməsinin qanuni olaraq dəstəklənməsinə hazırlığını **bildirərək;**

Türk Şurası, TURKSOY və Türk Akademiyasının mədəni-humanitar sahədə əməkdaşlığa yönəlmiş, xüsusilə türk KİV-lərinin qarşılıqlı əlaqələrinin artırılması sahəsində səylərini **dəstəkləyərək;**

15-17 noyabr 2014-cü il tarixində Şimali Kipr Türk Respublikasında keçirilən Türkdilli Ölkələrin və İcmaların Media Forumunun dördüncü konfransında müzakirə olunan "Türkdilli Ölkələrin və Birliklərin Aktual Problemləri Kontekstində Media" mövzusunun əhəmiyyətini **nəzərə alaraq,**
Bir türk dilindən digərinə peşəkar tərcümənin kifayət qədər inkişaf etmədiyini **nəzərə alaraq;**

TÜRKPA üzv dövlətlərinin parlament və hökumətlərinə **təvsiyə edir:**

1. Türkdilli ölkələr arasında informasiya mübadiləsinin gücləndirilməsinə dair tədbirlərinin artırmaq. Böyük milli informasiya agentlikləri üçün müvafiq dilə tərcümə və məlumatın vaxtında əldə edilməsinə şərait yaradan, qeyd olunan dillərdə müvafiq biliklərə malik olan əməkdaşlara sahib olmaq məqsədəuyğundur. Təklif olunan praktik addımlar:
 - a) TÜRKPFA üzv ölkələrinin aparıcı informasiya agentliklərinin saytlarında qeyd olunan hökumətlərin milli dillərində səhifələrinin açılması;
 - b) Türk dünyasında baş verən hadisələr haqqında gündəlik televiziya xəbər proqramlarının təşkil edilməsi;
 - c) TÜRKPFA üzv ölkələri informasiya agentlikləri arasında əməkdaşlığın yaradılması və genişləndirilməsi;
 - d) Media və televiziya arasında informasiya mübadiləsinin yaradılmasına dair mütəmadi tədbirlərin keçirilməsi;
 - e) Türk xalqlarının mədəniyyət, tarix və dilləri haqqında verilişlərin hazırlanması;
 - f) *Türk ölkələrində yayımlanacaq ortaq telekanalın yaradılması üçün TÜRKPFA-nın işçi komissiyasının yaradılması.*
2. Yazılı, sinxron və ardıcıl tərcümənin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün türkdilli ölkələrin ali təhsil müəssisələrində peşəkar tərcüməçilərin hazırlanmasına *yardım etmək*. Bu mövzuda növbəti maddələrə baxılması təklif olunur:
 - a) Türk və azərbaycan dillərindən qazax və qırğız dillərinə peşəkar tərcümə üzrə ixtisaslaşma;
 - b) Qazax və qırğız dillərindən türk və azərbaycan dillərinə peşəkar tərcümə üzrə ixtisaslaşma;
 - c) Keyfiyyətli tərcümə məsələləri üzrə keyfiyyətli elmi işlər;
 - d) Keyfiyyətli tərcümə üzrə tərcüməçilər və tələbələr arasında müsabiqələrin keçirilməsi;

- e) Tərcümə məsələlərinin müzakirəsinə dair ölkədaxili və beynəlxalq seminarların təşkil edilməsi;
 - g) *Qırğızıstan - Türkiyə Manas Universitetindəki Qırğız Dili – Türkiyə Türkçəsi tərcümə proqramının dəstəklənməsi və bu universitetin təcrübəsindən istifadə edilməsi;*
 - h) *Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyənin dövlət humanitar universitetləri əsasında Türkdilli ölkələrin dillərində jurnalistlərin təlimi və peşəkar tərcüməçilər üçün xüsusi fakültələrin yaradılması.*
3. *Türk dili tərcüməçilər birliyinin yaradılması: (Türk dilləri ifadəsinin yanlış olduğu, Türk dili ifadəsinin doğru olduğu komissiyanın üçüncü iclasında qərara alınmışdır)*
4. Elm və mədəniyyət sahəsində fəaliyyətlərin *genişləndirilməsi*. Məsələn, ixtisaslı tərcüməçilərin iştirakı ilə innovativ inkişaf, elm və texnologiyanın son nailiyyətləri birbaşa olaraq bir dildən digərinə tərcümə edilə bilər. Eyni şəkildə, televiziya istehsalı və kino filmləri də ~~dublajlanabilir~~ *istər alt yazı istərsə də dublyajla iki Türk dilində verilə bilər.*
5. *Gənclərin dil təcrübəsinə şərait yaratmaq məqsədiylə, lisey və universitet səviyyəsində, ölkə dillərinə görə qruplaşdırılmış məktub yoldaşlığı üçün məlumat bazası yaradıla bilər. İstər ənənəvi, istərsə də elektron poçt vasitəsilə məktublaşma üçün ünvan məlumat bazası yaradıla bilər. Bu mövzuda Türk Keneşi təşkilatı daxilində kiçik bir qurum yaradılaraq proses qısa zaman içində başladıla bilər. Layihənin Türk Keneşi tərəfindən həyata keçirilməsi tövsiyə edilir.*